

WZPS-3.431.7.1.2023.MK

**PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ
przeprowadzonej w dniach 21-24 marca 2023 r.
w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Będzinie**

Jednostka kontrolowana: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
w Będzinie.
Adres jednostki: Będzino 36, 76-037 Będzino
Podmiot prowadzący: Wójt Gminy Będzino

Kontrolę przeprowadzili:

- Marta Karbowskiak – inspektor wojewódzki Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie Delegatura w Koszalinie
- Małgorzata Lewińska – główny specjalista Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie Delegatura w Koszalinie,

na podstawie upoważnienia Wojewody Zachodniopomorskiego Nr 37/2023 z dnia 28 lutego 2023 r.

W dniu 13 lutego 2023 r. kontrolujący złożyli oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie ich od udziału w kontroli.

(Akta kontroli str. 1-2, 17-18)

Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) realizowanych przez gminę w okresie od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia zakończenia kontroli.

Kontrolą objęto następujące zagadnienia:

- struktura organizacyjna ośrodka pomocy społecznej,
- stan zatrudnienia i kwalifikacji osób zatrudnionych,
- ogólne założenia polityki społecznej gminy,
- tryb przyznawania świadczeń z pomocy społecznej (świadczenia pieniężne), w tym: prawidłowość kwalifikowania do poszczególnych rodzajów świadczeń, sposób przygotowania dokumentacji stanowiącej podstawę do przyznania świadczeń, terminowość wydawania decyzji administracyjnych i wypłacania świadczeń,
- sposób organizowania pomocy (świadczenia niepieniężne),
- ocena sposobu świadczenia pracy socjalnej na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym,
- ocena realizacji zadania prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych, a w związku z nowelizacją przepisów ustawy o pomocy społecznej z dniem 1 listopada 2023 r. – w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych.

WZPS-3.431.7.1.2023.MK

Struktura organizacyjna ośrodka pomocy społecznej

Kierownikiem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie jest od dnia 15 lutego 2023 r. Pan Adam Czycz.

W okresie objętym kontrolą funkcję Kierownika Ośrodka pełniły również:

1. Pani Marta Jasińska od dnia 15 listopada 2021 r. do dnia 31 grudnia 2022 r.,
2. Pani Gizela Pietrzak-Kłys od dnia 22 listopada 2022 r. do dnia 31 grudnia 2022 r. (umowa na zastępstwo),
3. Pani Dorota Sosna od dnia 18 października 2022 r. do dnia 22 listopada 2022 r. oraz od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 14 lutego 2023 r.

Nadzór nad kontrolowaną jednostką sprawuje Wójt Gminy Będzino.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie przedstawionej dokumentacji ogólnej oraz akt indywidualnych świadczeniobiorców, a także informacji przygotowanych przez Kierownika Ośrodka.

Jednostkę powołano na mocy Uchwały Nr X/48/90 Gminnej Rady Narodowej w Będzinie z dnia 11 kwietnia 1990 r. w sprawie utworzenia jednostki budżetowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie.

Statut Ośrodka przyjęto Uchwałą Nr LVII/325/22 Rady Gminy w Będzinie w dniu 26 maja 2022 r. w sprawie Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie.

Ostatnią zmianę do Regulaminu Organizacyjny jednostki wprowadzono Zarządzeniem Nr 19/2021 z dnia 6 grudnia 2021 r. Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zapisów zawartych w Statucie i Regulaminie Ośrodka.

Ośrodek posiada własną instrukcję kancelaryjną wprowadzoną Zarządzeniem Nr 1 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie z dnia 16 maja 2012 r.

(Akta kontroli str. 24-58)

W okresie objętym kontrolą Kierownik oraz osoby pełniące wcześniej funkcję Kierownika Ośrodka (Pani Marta Jasińska, Dorota Sosna, Gizela Pietrzak-Kłys) posiadały upoważnienia Wójta Gminy Będzino (dołączone do akt kontroli) do prowadzenia spraw i wydawania decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej.

(Akta kontroli str. 44-52)

Stan zatrudnienia i kwalifikacje osób zatrudnionych, wykaz szkoleń

W Ośrodku zatrudnionych jest 21 pracowników, w tym (w dniach kontroli) 4 pracowników socjalnych i 1 asystent rodziny.

Gmina Będzino liczy (wg. informacji z ewidencji ludności Urzędu Gminy Będzino - stan na dzień 20 marca 2023 r.) 8356 mieszkańców.

(Akta kontroli str. 59,64)

WZPS-3.431.7.1.2023.MK

Zgodnie ze sprawozdaniem rocznym MRiPS-03-R pomocą objęto 137 rodzin (272 osób w rodzinach).

Jednostka w dniach kontroli spełniała warunek art. 110 ust. 11 oraz ust. 12 ustawy o pomocy społecznej w kwestii dotyczącej zatrudnienia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

(Akta kontroli str. 60, 235)

Wymagania kwalifikacyjne pracowników socjalnych określa art. 116 ust. 1 oraz art. 156 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Z przedstawionych dokumentów wynika, że Kierownik oraz pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie posiadają odpowiednie, wymagane przepisami cyt. ustawy kwalifikacje.

W kontrolowanym okresie pracownicy socjalni podnieśli swoje kwalifikację poprzez udział w szkoleniu „Zwalnianie z odpowiedzialności za byt w DPS”.

Pracownicy nie korzystali z superwizji pracy socjalnej.

(Akta kontroli str. 62)

W toku prowadzonych czynności kontrolnych ustalono, że wynagrodzenie zasadnicze pracowników socjalnych w dniu kontroli było wyższe od wynagrodzenia minimalnego. Zgodnie z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej pracownikowi socjalnemu zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy w samorządowych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, do którego podstawowych obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej w środowisku, w tym przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki, przysługuje wypłacany co miesiąc dodatek do wynagrodzenia w wysokości 400zł. W GOPS Będzinie dodatek ten stanowi oddzielną składową i jest wypłacany łącznie z wynagrodzeniem do 26 dnia każdego miesiąca.

(Akta kontroli str. 60-62)

Funkcjonowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Będzinie zlokalizowany jest w budynku należącym do Gminy Będzino. Na podstawie *Umowy użyczenia lokalu* zawartej w dniu 1 lutego 2010 r. nieodpłatnie korzysta z 7 pomieszczeń biurowych, dwóch sanitariatów, korytarza, pomieszczeń gospodarczych, kotłowni oraz piwnicy.

Budynek jest jednokondygnacyjny, pozbawiony barier architektonicznych. Do budynku prowadzi podjazd dla osób niepełnosprawnych ruchowo. W budynku znajduje się również mieszkanie chronione funkcjonujące w strukturach Ośrodka.

Klienci obsługiwani są w godzinach pracy Ośrodka (poniedziałek, wtorek, środa, piątek w godz. 7⁰⁰ -15⁰⁰, w czwartek w godz. 8⁰⁰ -16⁰⁰). Dokumentacja Ośrodka przechowywana jest w szafach zamykanych na klucz. Dodatkowo w Ośrodku znajduje się szafa pancerna.

WZPS-3.431.7.1.2023.MK

W Ośrodku działa system alarmowy obsługiwany przez firmę ochroniarską *LeX-Crimen Sp. z o.o. – Agencja Ochrony*.

(Akta kontroli str.54-57, 69)

GOPS w Będzinie wyposażony jest w odpowiedni sprzęt biurowy i komputerowy niezbędny do prawidłowej realizacji zadań. Warunki lokalowe oraz wyposażenie zapewniają sprawne funkcjonowanie jednostki.

Jednostka pracuje z zastosowaniem sieciowego systemu informatycznego *OPIEKA* firmy ZETO Koszalin. Konserwacją systemu oraz wprowadzaniem zmian programowych zajmuje się autor programu w ramach umowy serwisowej.

Świadczenia pieniężne płacone są na konta bankowe klientów lub w kasie Banku Spółdzielczego w Świdwinie. W szczególnych przypadkach, na pisemny wniosek klienta świadczenia z pomocy społecznej przekazywane są przekazem pocztowy na adres domowy świadczeniobiorcy.

Ośrodek nie dysponuje samochodem służbowym. Pracownicy socjalni do środowisk podopiecznych docierają samochodami prywatnymi. Z pracownikami Kierownik Ośrodka zawarł umowy na użyczenie samochodu prywatnego w celach służbowych, na podstawie których otrzymują zwrot kosztów dojazdu zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2022 r. (Dz. U z 2022, poz. 739).

(Akta kontroli str.54-55)

Ogólne założenia polityki społecznej gminy

Rada Gminy Będzino podjęła następujące uchwały:

- Nr XXXIII/216/21 z dnia 25 marca 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Będzino na lata 2021-2025;
- Nr LXIII/339/22 z dnia 30 sierpnia 2022 r. w sprawie przyjęcia zasobów pomocy społecznej;
- Nr XXXIII/214/21 z dnia 25 marca 2021 r. w sprawie utworzenia mieszkania chronionego wspieranego oraz określenia zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym wspieranym;
- Nr XLIV/277/21 z dnia 28 października 2021 r. zmieniająca uchwałę w sprawie utworzenia mieszkania chronionego wspieranego oraz określenia zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym wspieranym;
- Nr II/9/18 z dnia 10 grudnia 2018 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego w celu udzielenia wsparcia w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023;
- Nr LXXII/390/23 z dnia 26 stycznia 2023 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego w celu udzielenia wsparcia w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023;
- Nr II/10/18 z dnia 10 grudnia 2018 r. w sprawie przyjęcia programu osłonowego „Pomoc w formie posiłku dla dzieci i uczniów udzielana na wniosek dyrektora szkoły

WZPS-3.431.7.1.2023.MK

lub przedszkola” w ramach wieloletniego rządowego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023;

- Nr XXVII/162/20 z dnia 8 października 2020 r. w sprawie ustalenia zasad sprawiania pogrzebu na koszt Gminy Będzino;
- Nr XXXVI/233/21 z dnia 28 maja 2021 r. zmieniająca uchwałę w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat jak i również trybu ich pobierania;
- Nr XIV/111/19 z dnia 19 grudnia 2019 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schroniskach dla osób bezdomnych oraz w schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

Sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej wraz z rekomendacjami

GOPS w Będzinie corocznie przygotowuje Ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalną sytuacji społecznej i demograficznej gminy. Ocenę zasobów pomocy społecznej za 2021 r. przekazano do Rady Gminy w Będzinie w dniu 29 kwietnia 2022 r.

Zgodnie z art. 16a ust. 4 ustawy o pomocy społecznej organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego przedstawia co roku do dnia 30 kwietnia odpowiednio radzie gminy, powiatu, a do dnia 30 czerwca sejmikowi województwa właściwej jednostki samorządu terytorialnego ocenę, o której mowa w ust. 1 ustawy. Ocena wraz z rekomendacjami jest podstawą do planowania budżetu na rok następny.

(Akta kontroli str. 138)

Sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie

Obowiązek sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego określa art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U. z 2023 r., poz. 773) statystyka publiczna zapewnia rzetelne, obiektywne i systematyczne informowanie społeczeństwa, organów państwa i administracji publicznej oraz podmiotów gospodarki narodowej o sytuacji ekonomicznej, demograficznej, społecznej oraz środowiska naturalnego. Sprawozdanie roczne MRiPS-03-R Ośrodek przekazał w dniu 9 lutego 2023 r. (termin przekazania sprawozdania upłynął w dniu 28 stycznia 2023 r.). Natomiast sprawozdanie z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu” Ośrodek przekazał w dniu 7 lutego 2023 r. (termin przekazania sprawozdania upłynął w dniu 20 stycznia 2023 r.). Ponadto stwierdzono nieprawidłowości w wypełnianiu poszczególnych rubryk w sprawozdaniach.

W sprawozdaniu MRiPS-03-R m.in. w Dziale 1B w wierszu 16 wskazano kwotę wydatkowanych świadczeń na udzielenie schronienia nie wykazując liczby osób, którym

WZPS-3.431.7.1.2023.MK

udzielono ww. świadczenie. W wierszu 27, 28 nie wykazano realizacji świadczeń w ramach usług opiekuńczych pomimo tego, że były świadczone. W wierszu 31 wykazano nieprawidłową kwotę wydatkowaną w ramach przyznania pomocy w wyniku zdarzenia losowego. W wierszu 35 i 36 wykazano liczbę i kwotę poniesioną na wypłatę zasiłków celowych i celowych specjalnych, a podczas kontroli stwierdzono, że Ośrodek w okresie objętym kontrolą nie udzielał pomocy w ramach zasiłków celowych i wypłacono jedynie 2 zasiłki celowe specjalne, a nie jak wskazano w sprawozdaniu – 6 świadczeń. Natomiast w Dziale 3 w wierszu 18 i 20 wskazano nieprawidłową liczbę rodzin, której udzielono pomocy z powodu zdarzenia losowego i klęski żywiołowej.

W sprawozdaniu „Posiłek w szkole i w domu” w Dziale I w wierszu 4 wpisano nieprawidłową liczbę osób korzystającą z pomocy w ramach świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności.

Wskazać zatem należy, że sprawozdania roczne MRiPS-03-R oraz z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu” sporządzane są nieprawidłowo oraz, że zostały przekazane przez Ośrodek do jednostki nadrzędnej po upływie obowiązującego terminu przekazania spraw.

(Akta kontroli str. 226-244)

Kierownik GOPS w Będzinie, wypełniając obowiązek art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej, sporządza corocznie i przedstawia Radzie Gminy Będzino sprawozdanie ze swej działalności oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej. *Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie z realizacji zadań za rok 2021* przekazano Radzie Gminy w dniu 9 marca 2022 r., natomiast za rok 2022 dnia 20 marca 2023 r.

(Akta kontroli str. 115, 200-224)

Przyznawanie świadczeń oraz sposób organizowania pomocy społeczne

Na podstawie losowo wybranych akt szczegółowo zbadano dokumentację osób korzystających z podstawowych form świadczeń pod względem:

- prawidłowości kwalifikowania do poszczególnych rodzajów świadczeń,
- sposobu przygotowania dokumentacji stanowiącej podstawę do przyznania świadczeń,
- terminowość wydawania decyzji administracyjnych i wypłacania świadczeń

1. Zasiłki stałe i składki na ubezpieczenie zdrowotne

Zgodnie z przedstawionymi podczas kontroli w *Sprawozdaniu MRiPS-03-R* danymi, pomocy w tej formie w 2022 r. udzielono 46 osobom, w tym 42 osobom samotnie gospodarującym. Na wypłatę zasiłków stałych wydatkowano w tym okresie środki w wysokości 274 431 zł.

WZPS-3.431.7.1.2023.MK

Sprawdzono dokumentację dotyczącą zasiłków stałych, składek na ubezpieczenie zdrowotne przyznanych na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 30-1875/2022-696

Decyzja Nr 18-2008/70/2022

Decyzja Nr 06-155/117/2022

Decyzja Nr 06-2055/122/2022

Decyzja Nr 18-1411/2022-552

Decyzja Nr 05-766/63/2022

Osoby, którym przyznano świadczenie spełniają warunki art. 37 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej - niezbędne do przyznania zasiłku stałego i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Zgromadzona w aktach indywidualnych spraw dokumentacja jest kompletna, przejrzysta. Wnioski oznaczone są datą wpływu, terminowo przeprowadzane są wywiady środowiskowe (zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej – nie rzadziej niż co 6 miesięcy), prawidłowo ustalana jest sytuacja rodzinna, zdrowotna i dochodowa. Poprawnie obliczono wysokość przyznanych zasiłków stałych. Akta spraw zawierają również dokumenty potwierdzające stan zdrowia oraz niepełnosprawność świadczeniobiorcy.

Decyzje administracyjne zawierają wszystkie niezbędne elementy zawarte w art. 107 – Kodeks postępowania administracyjnego.

Wszystkim decyzjom nadano rygor natychmiastowej wykonalności ze względu na wyjątkowo ważny interes strony bez faktycznego uzasadnienia do zastosowania trybu wynikającego z art. 108 Kpa.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy ani zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

2. Świadczenia przyznane w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”

W ramach ww. programu w 2022 r. ogółem z dożywiania skorzystało 205 osób z terenu funkcjonowania GOPS w Będzinie. Łączny koszt programu to 124 766 zł (99 813 zł w ramach dotacji celowej, 24 953 zł w ramach środków własnych gminy).

W ramach programu świadczeniem w postaci posiłku objęto 28 dzieci.

Organizacją posiłków dla dzieci na terenie Gminy Będzino zajmują się następujące placówki:

1. Szkoła Podstawowa w Tymieniu,
2. Przedszkole w Będzinie,
3. Przedszkole w Mścicach.

Gmina nie prowadzi dożywiania dzieci w czasie ferii zimowych i letnich oraz przerw świątecznych. Rodziny, w których dzieci objęte są pomocą w postaci posiłku w szkole w okresie, kiedy nie prowadzone jest dożywianie w szkołach objęte są pomocą w postaci świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności.

WZPS-3.431.7.1.2023.MK

Sprawdzono dokumentację dotyczącą ww. świadczeń przyznanych na podstawie następujących decyzji:

Świadczenie niepieniężne - posiłki

Decyzja Nr 23-2553/2019-110

Decyzja Nr 07-1510/2023-74

Decyzja Nr 18-1235/2018-160

Decyzja Nr 04-1446/2023-98

Decyzja Nr 04-1680/2023-95

Decyzja Nr 04-1680/2023-94

Decyzja Nr 18-1827/2022-19

Decyzja Nr 18-1827/2022-20

Świadczenie pieniężne

Decyzja Nr 18-1446/2022-637

Decyzja Nr 23-1646/2022-551

Decyzja Nr 28-1135/2022-450

Decyzja Nr 28-252/2022-305

Decyzja Nr 22-1490/2022-741

Decyzja Nr 01-117/2022-442

Decyzja Nr 07-267/2022-171

Zgromadzona w aktach indywidualnych spraw dokumentacja jest kompletna. Wnioski oznaczone są datą wpływu, terminowo przeprowadzane są wywiady środowiskowe (zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej – nie rzadziej niż co 6 miesięcy), prawidłowo ustalana jest sytuacja rodzinna, zdrowotna i dochodowa. Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy ani zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

Decyzje administracyjne zawierają wszystkie niezbędne elementy zawarte w art. 107 – Kodeks postępowania administracyjnego.

Wszystkim decyzjom nadano rygor natychmiastowej wykonalności ze względu na wyjątkowo ważny interes strony bez faktycznego uzasadnienia do zastosowania trybu wynikającego z art. 108 Kpa.

Warunki uczestnictwa w Programie określone są w przepisach Uchwały Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023, a tryb przyznawania świadczeń pieniężnych reguluje art. 39 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Rada Gminy w Będzinie przyjęła uchwałę Nr II/9/18 z dnia 10 grudnia 2018 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego w celu udzielenia wsparcia w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, Nr LXXII/390/23 z dnia 26 stycznia 2023 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego w celu udzielenia wsparcia w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, Nr II/10/18 z dnia 10 grudnia 2018 r. w sprawie przyjęcia programu osłonowego „Pomoc w formie posiłku dla dzieci i uczniów udzielana na wniosek dyrektora szkoły lub przedszkola” w ramach wieloletniego rządowego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

WZPS-3.431.7.1.2023.MK

Na podstawie *Sprawozdania z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu” za 2022 r.* ustalono, że w kontrolowanym okresie nie udzielano pomocy w formie posiłku dla ucznia odpowiednio na wniosek dyrektora szkoły (program osłonowy).

(Akta kontroli str. 121-128, 239-244)

3. Zasiłki okresowe

Zasiłek okresowy przyznawano osobom lub rodzinom o dochodach niższych niż ustawowe kryterium dochodowe oraz o zasobach niewystarczających na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych.

Zasiłki okresowe przyznawane były głównie z powodu bezrobocia (dla 34 osób), długotrwałej choroby (dla 7 osób), niepełnosprawności (dla 1 osoby) oraz innych powodów (dla 6 osób). Łącznie wydatkowano kwotę 48 320 zł (w ramach dotacji celowej).

Sprawdzono dokumentację dotyczącą zasiłków okresowych, przyznanych na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 27-1267/2022-318

Decyzja Nr 18-2554/2022-711

Decyzja Nr 22-998/2022-737

Decyzja Nr 27-1553/2022-740

Decyzja Nr 25-1382/2022-745

Po przeanalizowaniu postępowania w powyższych sprawach zespół kontrolujący stwierdził, że kwota przyznawanego i wypłacanego zasiłku okresowego stanowiła nie więcej niż 50% różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, a jej dochodem. Gmina Będzino nie skorzystała z możliwości podwyższenia minimalnych kwot zasiłku okresowego w drodze uchwały. Art. 147 ust. 7 w związku z art. 38 ustawy o pomocy społecznej określa, że gminy otrzymują dotację celową na pokrycie wydatków na zasiłki okresowe w wysokości minimalnego zasiłku okresowego w wysokości 50% różnicy między kryterium dochodowym a dochodem osoby samotnie gospodarującej względnie rodziny.

Skontrolowane sprawy spełniają warunki art. 38 ustawy o pomocy społecznej niezbędne do przyznania zasiłku okresowego.

Zgromadzona w aktach indywidualnych spraw dokumentacja jest kompletna. Wnioski oznaczone są datą wpływu, terminowo przeprowadzano wywiady środowiskowe, ustalano sytuację rodzinną, mieszkaniową, zdrowotną i dochodową świadczeniobiorcy. Poprawnie obliczano wysokość przyznanych zasiłków okresowych. Akta spraw zawierają również w razie potrzeby dokumenty potwierdzające stan zdrowia lub niepełnosprawność świadczeniobiorcy.

Decyzje administracyjne zawierają wszystkie niezbędne elementy zawarte w art. 107 – Kodeks postępowania administracyjnego.

W jednym przypadku decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności ze względu na wyjątkowo ważny interes strony bez faktycznego uzasadnienia do zastosowania trybu wynikającego z art. 108 Kpa.

WZPS-3.431.7.1.2023.MK

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy ani zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

4. Zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe

W okresie objętym kontrolą Ośrodek nie przyznawał pomocy w ramach zasiłku celowego. Pomocy natomiast udzielono 2 osobom w ramach zasiłku celowego specjalnego na częściowe pokrycie kosztów remontu komina oraz kotłowni. Wydatkowano na ten cel kwotę 1300 zł.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą ww. zasiłków przyznanych na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 27-3605/2022-376

Decyzja Nr 01-5433/2022-443

Wnioski o przyznanie specjalnych zasiłków celowych oznaczone są datą wpływu, terminowo przeprowadzano wywiady środowiskowe, ustalano sytuację rodzinną, mieszkaniową, zdrowotną i dochodową świadczeniobiorcy. Wskazywano cel, na jaki przyznano świadczenie oraz wskazywano datę jego wypłaty.

Decyzje administracyjne zawierają wszystkie niezbędne elementy zawarte w art. 107 – Kodeks postępowania administracyjnego.

W jednym przypadku decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności ze względu na wyjątkowo ważny interes strony bez faktycznego uzasadnienia do zastosowania trybu wynikającego z art. 108 Kpa.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy, zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

5. Zdarzenie losowe, klęska żywiołowa

Osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego lub poniosły straty w wyniku klęski żywiołowej może zostać przyznany zasiłek celowy na częściowe lub całkowite pokrycie strat powstałych w wyniku zdarzenia losowego lub klęski żywiołowej. Zasiłek celowych w takich przypadkach może być przyznany niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

Zasiłkiem celowym na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego w 2022 r. objęto 1 rodzinę i wydatkowano kwotę 1 000 zł. Natomiast na wypłatę zasiłku celowego na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową wydatkowano kwotę 2 800 zł i tą formą pomocy objęto 1 rodzinę.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą ww. zasiłków przyznanych na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 30-5669/2022-754 (zdarzenie losowe)

Decyzja Nr S/1/2008 (klęska żywiołowa)

WZPS-3.431.7.1.2023.MK

Dokumentacja w powyższych sprawach zawierała niezbędną dokumentację, zaświadczenia, informacje dotyczące powstałego zdarzenia, informacje o sytuacji zdrowotnej, rodzinnej i dochodowej rodziny zakwalifikowanych do przyznania pomocy w ramach ww. świadczeń.

W jednym przypadku decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności ze względu na wyjątkowo ważny interes strony bez faktycznego uzasadnienia do zastosowania trybu wynikającego z art. 108 Kpa.

Ponadto w decyzji dotyczącej zdarzenia losowego, w części orzekającej ujęto zapis „zasiłek celowy specjalny”. Pouczono Kierownika w kwestii poprawnych zapisów w poszczególnych częściach decyzji administracyjnych.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy, zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

6. Skierowania i odpłatność za pobyt osób skierowanych do domów pomocy społecznej

W kontrolowanym okresie kierowano i ponoszono odpłatność za pobyt mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej. Tą formą pomocy objęto 16 osób i poniesiono koszty pobytu w wysokości 660 929 zł.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą kierowania i odpłatności za pobyt w ww. placówkach przyznanych na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 18-05/1/2022

Decyzja Nr 25-14/1/2022

Decyzja Nr 25-14/2/2022

Decyzja Nr 27-922/2022

Decyzja Nr 27-922/2021

Decyzja Nr 18-16/2/2022

Decyzja Nr 18-16/2022

Decyzja Nr 21-23/1/2022

Skierowane osoby spełniają warunki określone w art. 54 ustawy o pomocy społecznej niezbędne do przyznania całodobowej opieki w ww. placówkach.

Zgromadzona w aktach indywidualnych spraw dokumentacja jest kompletna, przejrzysta, terminowo przeprowadzane są wywiady środowiskowe (zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej – nie rzadziej niż co 12 miesięcy), prawidłowo ustalana jest sytuacja rodzinna, zdrowotna, dochodowa oraz poprawnie obliczana jest odpłatność mieszkańca za pobyt w domu pomocy społecznej. Każdorazowo przed wydaniem nowej decyzji o odpłatności pracownik socjalny sporządza szczegółową notatkę służbową, zawierającą niezbędne informacje o sytuacji mieszkańca oraz o zmianach jego dochodu, które mają wpływ na decyzję o podniesieniu odpłatności bądź pozostawieniu jej na niezmiennym poziomie (zgodnie z przepisami art. 106 ust. 3b ustawy o pomocy społecznej).

Decyzje administracyjne zawierają wszystkie niezbędne elementy zawarte w art. 107 – Kodeks postępowania administracyjnego.

WZPS-3.431.7.1.2023.MK

Wszystkim decyzjom nadano rygor natychmiastowej wykonalności ze względu na wyjątkowo ważny interes strony bez faktycznego uzasadnienia do zastosowania trybu wynikającego z art. 108 Kpa.

Zgodnie z oświadczeniem Kierownika Ośrodka, w okresie objętym kontrolą nikt nie oczekiwał na umieszczenie w DPS.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy ani zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

(Akta kontroli str. 71)

7. Kierowanie do środowiskowych domów samopomocy

Na terenie Gminy Będzino funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy „Razem Radośniej” przewidziany dla 30 uczestników.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą kierowania do ww. placówek przyznanych na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 17-1669/6/712/2021

Decyzja Nr 01-1677/7/452/2022

Decyzja Nr 22-10/6/711/2021

Decyzja Nr 22-1516/53/699/2021

Decyzja Nr 22-1516/47/1494/2019

Decyzja Nr 33-2041/3/719/2021

Skierowane osoby spełniają warunki określone w § 7 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz.U. z 2020 r., poz. 249) niezbędne do przyznania pobytu w ww. placówkach.

W aktach spraw natomiast nie odnotowano informacji ŚDS o okresie, na jaki został przygotowany indywidualny plan postępowania wspierająco-aktywizującego dla uczestnika. Zgodnie z § 7 ust. 7 rozporządzenia „*Po dokonaniu oceny (...) oraz przygotowaniu indywidualnego planu postępowania wspierająco-aktywizującego osobę kieruje się do domu na czas określony, uzgodniony z kierownikiem domu, niezbędny do realizacji indywidualnego planu postępowania wspierająco-aktywizującego*”.

Decyzje administracyjne zawierają wszystkie niezbędne elementy zawarte w art. 107 – Kodeks postępowania administracyjnego.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania tej formy.

(Akta kontroli str. 171-182)

8. Usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze lub

WZPS-3.431.7.1.2023.MK

specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

W 2022 r. z usług opiekuńczych skorzystało 19 osób.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą przyznanych usług na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 23-558/9/395/2022

Decyzja Nr 1/506/2022

Decyzja Nr 3/58/2023

Decyzja Nr 1/293/2022

Zakres usług określony jest szczegółowo w treści decyzji przyznającej pomoc w formie usług opiekuńczych, ze wskazaniem np. *pomocy przy wykonywaniu codziennych czynności, pomoc w czynnościach pielęgnacyjnych, czynnościach porządkowych, palenie w piecu, robienie zakupów (zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych)*. W treści decyzji wskazuje się dokładnie ilość oraz częstotliwość przyznanych usług opiekuńczych.

Każdy podopieczny oraz osoby składające wniosek uzyskują podczas wywiadu środowiskowego wszelkie informacje dotyczące warunków, kosztów oraz zasad odpłatności za usługi.

Warunki sprawowania usług opiekuńczych w Gminie Będzino reguluje uchwała Nr XXXVI/233/21 z dnia 28 maja 2021 r. zmieniająca uchwałę w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat jak i również trybu ich pobierania.

W jednostce 3 osoby świadczą usługi opiekuńcze zatrudnione na podstawie umowy o pracę.

Decyzje administracyjne zawierają wszystkie niezbędne elementy zawarte w art. 107 – Kodeks postępowania administracyjnego.

Wszystkim decyzjom nadano rygor natychmiastowej wykonalności ze względu na wyjątkowo ważny interes strony bez faktycznego uzasadnienia do zastosowania trybu wynikającego z art. 108 Kpa.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy ani zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

9. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Na podstawie rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. (Dz. U. z dnia 2005 r., poz. 189 ze zm.) określono warunki i tryb ustalania oraz pobierania opłat za specjalistyczne usługi świadczone osobom z zaburzeniami psychicznymi oraz kwalifikacje osób świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

WZPS-3.431.7.1.2023.MK

W okresie objętym kontrolą Ośrodek udzielił tej formy pomocy 2 osobom.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą przyznanych usług na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 01-3850/2022-667

Decyzja Nr 15-1380/2022-668

Rodzaj usług oraz ich zakres określony jest w treści decyzji przyznającej pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W treści decyzji wskazuje się dokładnie ilość oraz częstotliwość przyznanych usług opiekuńczych. W dokumentacji widnieją m.in. zaświadczenia lekarskie o potrzebie przyznania usług, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, informacje o korzystaniu ze wsparcia z innych systemów.

Ośrodek corocznie zawiera umowy z Panią Agnieszką Szeląg – Dobrzycówka Zakątek Inspiracji z Dobrzycy na świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych.

Decyzje administracyjne zawierają wszystkie niezbędne elementy zawarte w art. 107 – Kodeks postępowania administracyjnego.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy ani zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

(Akta kontroli str. 129-135)

10. Schronienie

Gmina Będzino w ramach zabezpieczenia potrzeb mieszkańcom w zakresie zapewnienia schronienia dla osób bezdomnych co rocznie zawiera umowę z *Ogólnopolskim Stowarzyszeniem Arka Noego w Głosku oraz Towarzystwem Pomocy im. św. Brata Alberta Koło w Koszalinie*.

Zasady udzielania schronienia i odpłatności określono w uchwale Nr XIV/111/19 z dnia 19 grudnia 2019 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schroniskach dla osób bezdomnych oraz w schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi

Sprawdzono dokumentację dotyczącą udzielenia schronienia na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 26-839/2022-58

Decyzja Nr 28-923/2022-557

Decyzja Nr 02-137/2023-29

Decyzja Nr 23-555/2022-762

Osoby, którym udzielono pomocy w formie schronienia, spełniają warunki art. 17 ust. 1 pkt 3 i art. 48 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej niezbędne do przyznania ww. pomocy.

Decyzje administracyjne zawierają wszystkie niezbędne elementy zawarte w art. 107 – Kodeks postępowania administracyjnego.

WZPS-3.431.7.1.2023.MK

Wszystkim decyzjom nadano rygor natychmiastowej wykonalności ze względu na wyjątkowo ważny interes strony bez faktycznego uzasadnienia do zastosowania trybu wynikającego z art. 108 Kpa.

Wojewoda prowadzi rejestr miejsc, w których gmina udziela tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach.

Zgodnie z art. 48a ust. 11b ustawy o pomocy społecznej zgłoszenia do rejestru dokonuje Gmina:

1. prowadząca placówkę;
2. zlecająca na podstawie art. 25 ust. 1 zadanie prowadzenia placówki;
3. która zawarła umowę z podmiotem niepublicznym na zakup usługi udzielenia tymczasowego schronienia w odpowiedniej formie, w placówce prowadzonej przez podmiot niepubliczny.

W toku kontroli ustalono, że Gmina Będzino w terminie zgłosiła do „Rejestru miejsc, w których gminy województwa zachodniopomorskiego udzielają tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach” miejsca, w którym udziela schronienia osobom bezdomnym.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy ani zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

(Akta kontroli str. 72-91)

11. Prowadzenie na terenie gminy mieszkań chronionych

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych o charakterze obowiązkowym należy prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych, a od dnia 1 listopada 2023 r. w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych.

W 2018 r. na terenie Gminy Będzino przeprowadzono analizę potrzeb i na jej podstawie podjęto decyzję o utworzeniu mieszkania chronionego. Mieszkanie chronione przeznaczone jest m.in. dla osób samotnych, osób z dziećmi.

Uchwałą zmieniającą Nr XLIV/277/21 w dniu 28 października 2021 r. Rada Gminy w Będzinie określiła zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym wspieranym.

W okresie objętym kontrolą w mieszkaniu zamieszkiwało 6 osób. Podczas kontroli sprawdzono następujące decyzje:

Decyzja Nr 06-1669/2022- 638

Decyzja Nr 23-1667/2022-559

Decyzja Nr 30-15/2022-125

WZPS-3.431.7.1.2023.MK

W treści decyzji określono m.in. okres na jaki przyznano pobyt w mieszkaniu chronionym, wysokość odpłatności za pobyt oraz procentową stawkę odpłatności ponoszonej przez mieszkańca.

Ponadto dokumentacja zgromadzona przez jednostkę zawiera podstawowe informacje dotyczące osoby korzystającej z pomocy, wysokość osiągniętych miesięcznych dochodów, główne ustalenia okresu na jaki zostało przydzielone miejsce w mieszkaniu chronionym, rodzaj i zakres wsparcia, sposób oraz wysokość ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniu, sposób usprawiedliwiania nieobecności w mieszkaniu oraz dokonywany przez pracownika socjalnego monitoring pobytu mieszkańca w mieszkaniu.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy ani zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

12. Wynagrodzenie za sprawowanie opieki

Zgodnie z art. 53a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, wynagrodzenie za sprawowanie opieki wypłaca się w wysokości ustalonej postanowieniem sądu. Udzielenie świadczenia w tej postaci nie wymaga przeprowadzania wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej.

W okresie objętym kontrolą GOPS w Będzinie wynagrodzenia dla opiekuna prawnego osoby całkowicie ubezwłasnowolnionej wypłacił 3 osobom na łączną kwotę 12 442 zł.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy ani zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

Doręczanie decyzji administracyjnych i wypłata świadczeń

W celu sprawdzenia terminowości wypłaty świadczeń po doręczeniu decyzji administracyjnej porównano kontrolowane decyzje z listami wypłat.

Decyzja Nr 30-1875/2022-696

Decyzja Nr 18-2008/70/2022

Decyzja Nr 06-155/117/2022

Decyzja Nr 23-2553/2019-110

Decyzja Nr 07-1510/2023-74

Decyzja Nr 18-1235/2018-160

Decyzja Nr 18-1446/2022-637

Decyzja Nr 23-1646/2022-551

Decyzja Nr 28-1135/2022-450

Decyzja Nr 27-1267/2022-318

Decyzja Nr 18-2554/2022-711

Decyzja Nr 27-3605/2022-376

Decyzja Nr 01-5433/2022-443

Decyzja Nr 23-558/9/395/2022

Decyzja Nr 1/506/2022

Decyzja Nr 26-839/2022-58

Decyzja Nr 28-923/2022-557

WZPS-3.431.7.1.2023.MK

Decyzja Nr 02-137/2023-29

W treści decyzji wskazuje się terminy wypłaty świadczeń. Potwierdzenia odbioru decyzji administracyjnych zawierają datę oraz podpis osoby odbierającej decyzje.

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej w tym zakresie dokumentacji.

Realizacja kontraktów socjalnych

Na podstawie art. 108 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej w celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej pracownik socjalny zatrudniony w ośrodku pomocy społecznej może zawrzeć kontrakt socjalny z tą osobą lub rodziną, w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

W okresie objętym kontrolą GOPS w Będzinie nie zawierał kontraktów socjalnych z osobami w celu poprawy sytuacji życiowej, zawodowej czy też w przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu.

Praca socjalna z osobą lub rodziną i środowiskiem lokalnym

W 2022 roku pracą socjalną objętych zostało 55 rodzin (116 osób w rodzinie), w tym wyłącznie pracą socjalną 26 rodzin (41 osób w rodzinie).

Praca socjalna w środowisku świadczona była przez pracowników socjalnych m. in. w zakresie wspierania osób lub rodzin w uzyskaniu pomocy ze strony różnych instytucji i organizacji (pomoc w wypełnianiu dokumentów do różnych instytucji publicznych, informowanie o możliwych uprawnieniach, pomoc w ustalaniu stopnia niepełnosprawności, itp.). Współpracowano z Sądem, ZUS, KRUS, Policją Kuratorami, PUP, PCPR, szkołami, GKRPA, specjalistami, Urzędem Gminy w Będzinie, itp.).

Praca socjalna w środowisku świadczona była przez pracowników socjalnych w ramach wsparcia i współpracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym, potrzebującymi pomocy i wsparcia, np. bezdomnymi, bezrobotnymi, samotnymi, znajdującymi się w trudnej sytuacji materialnej, rodzinami dysfunkcyjnymi, osobami chorymi i niepełnosprawnymi, uzależnionymi, byłymi więźniami czy uchodźcami. Pracownicy socjalni osobom lub rodzinom tego wymagającym organizowali pomoc finansową, rzeczową oraz wsparcie specjalistów (psychologa, pedagoga, terapeutę ds. uzależnień). Analizowali i diagnozowali sytuację podopiecznych, udzielali informacji i porad (w zakresie uzyskaniu zasiłku, znalezienia lokalu mieszkalnego, pracy, itp.), kierowali osoby do właściwych instytucji pomocowych.

Pracownicy socjalni prowadzą również monitoring sytuacji osób znajdujących się pod ich opieką: odwiedzają ich w domach, przeprowadzają wywiady środowiskowe, nawiązują kontakt z odpowiednimi instytucjami, i jeśli to konieczne podejmują działania zapobiegawcze, np. w przypadku zagrożenia życia i zdrowia (np. w sytuacji zagrożonego zdrowia lub życia dziecka). Współuczestniczą w badaniach, analizowaniu i interpretowaniu problemów społecznych mających wpływ na kształtowanie właściwych stosunków międzyludzkich, podnoszenie jakości życia oraz rozwiązywanie kwestii społecznych, a następnie w opracowaniu, wdrożeniu oraz rozwijaniu programów społecznych (np. Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej, przygotowanie wniosków w ramach realizacji

WZPS-3.431.7.1.2023.MK

programów osłonowych). Efektem działania pracowników socjalnych jest aktywizowanie zawodowe, dzięki któremu zwiększyła się liczba osób pracujących. Pracownicy socjalni uczestniczą przy organizacji festynów, wigilii dla osób starszych z terenu gminy. Efektem tych działań jest integracja mieszkańców Gminy Będzino.

Ośrodek w ramach współpracy z Zakładem Karnym wymienia się informacjami odnośnie osób skazanych lub skazanych członków rodziny, z którymi współpracuje np. asystent rodziny. W ramach tych działań ustalane są postępy w resocjalizacji osadzonych, podejmowanych aktywizacji zawodowych, spłat zaległości alimentacyjnych czy udziału w różnorodnych kursach czy szkoleniach. Ponadto Ośrodek udziela pomocy finansowej osobom mającym trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego w zależności od ich sytuacji socjalno-bytowej oraz rodzinnej.

Pracownicy Ośrodka współpracują z Powiatowym Urzędem Pracy w Koszalinie w sprawie aktywizacji osób bezrobotnych. Prowadzona przez nich praca socjalna koncentrowała się na udzielaniu pomocy w nabywaniu umiejętności poszukiwania pracy, informowaniu o możliwościach udziału w szkoleniach, kursach zawodowych dzięki którym istniała możliwość przekwalifikowania się lub podniesienia posiadanych kwalifikacji zawodowych. W ramach reintegracji zawodowej we współpracy z PUP zorganizowano dla 10 mieszkańców Gminy Będzino prace społecznie użyteczne.

W 2022 r. w ramach projektu „Deinstytucjonalizacja szansą na dobrą zmianę – projekt zintegrowany - Miasto Koszalin i powiat koszaliński”, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej podpisał umowę partnerską z Medison Sp. z o.o. w Koszalinie, dotyczącą przetestowania opracowanego modelu zinstytucjonalizowanych usług medycznych i społecznych na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi – osób z doświadczeniem kryzysu psychicznego oraz członków ich rodziny. W obszarze działań projektu funkcjonuje Zespół Mobilny, w skład którego wchodzi lekarz, pielęgniarka, pracownik socjalny. Zadaniem Zespołu jest zapewnienie kompleksowej, dostosowanej do potrzeb opieki psychiatrycznej, udzielanej dorosłym, w miejscu zamieszkania. W 2022 r. wsparciem w ramach projektu objęto 30 osób.

Gmina Będzino zabezpiecza potrzeby mieszkańców w zakresie poradnictwa specjalistycznego m.in. poprzez funkcjonowanie na terenie Gminy Punktu Poradnictwa Rodzinnego, gdzie prowadzone jest regularne poradnictwo psychologiczne (indywidualne i grupowe), prawne, terapeutyczne (terapeuta ds. uzależnień) i informacyjne. Z porad udzielonych rodzinom skorzystały ogólnie 43 osoby. Ponadto na terenie Gminy znajduje się Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin oraz osób doświadczających przemocy w rodzinie. Spotkania z terapeutą odbywają się 1 raz w tygodniu (każdy wtorek w godz. od 15⁰⁰ do 19⁰⁰). Ponadto w Puncie mieszkańcy mogą również skorzystać z porad prawnych.

Na terenie Gminy Będzino funkcjonuje Dzienny Dom „Senior +” i Klub „Senior +”. Placówki te zostały utworzone z myślą o podtrzymaniu kondycji psychicznej i zwalczaniu osamotnienia osób starszych i samotnych. Głównym celem działalności jest aktywizacja i integracja osób starszych, samotnych, tworzenie nowych więzi społecznych, poprzez integrację i organizowanie wzajemnej pomocy z stosowaniem zasady wzajemności. Dzięki uczestnictwu w Domu lub w Klubie osoby starsze mogą rozwijać swoje zainteresowania oraz poznawać nowych, ciekawych ludzi.

WZPS-3.431.7.1.2023.MK

Gmina Będzino uczestniczy w Programie Operacyjnym Pomoc Żywnościowa 2014-2020, Podprogram 2021 PLUS. W okresie objętym kontrolą 148 rodzin skorzystało z ww. pomocy.

W aktach kontroli znajdują się informacje Kierownika GOPS w Będzinie na temat organizacji pracy socjalnej, organizacji posiłków dla dzieci i dorosłych oraz innych działań Ośrodka na rzecz lokalnej społeczności.

(Akta kontroli str. 69-244)

Podsumowanie kontroli

Na podstawie zbadanej w trakcie kontroli dokumentacji ogólnej oraz spraw indywidualnych nie stwierdzono nieprawidłowości co do merytorycznej zasadności przyznawania poszczególnych rodzajów świadczeń. Rodziny spełniały kryterium dochodowe uprawniające do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej.

W trakcie czynności kontrolnych oraz w podsumowaniu kontroli wyjaśniono zagadnienia z zakresu kontroli, a także omówiono z Kierownikiem Ośrodka ustalenia z kontroli, opisane w treści niniejszego protokołu:

- omówiono zasady prawidłowego i terminowego sporządzania sprawozdań MRiPS – 03 oraz „Posiłek w szkole i w domu”,
- wskazano, iż zgodnie z § 7 ust. 7 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy z dnia 9 grudnia 2010 r. (Dz.U. z 2020 r., poz. 249) - „*po dokonaniu oceny (...) oraz przygotowaniu indywidualnego planu postępowania wspierająco-aktywizującego osobę kieruje się do domu na czas określony, uzgodniony z kierownikiem domu, niezbędny do realizacji indywidualnego planu postępowania wspierająco-aktywizującego*” – w aktach spraw nie odnotowano informacji ŚDS o okresie, na jaki został przygotowany indywidualny plan postępowania wspierająco-aktywizującego dla poszczególnych uczestników,
- omówiono zasadność stosowania rygoru natychmiastowej wykonalności w decyzjach administracyjnych na podstawie art. 108 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775 ze zm.).

Stwierdzone uchybienia i nieprawidłowości wynikały z długotrwałych problemów kadrowych w Ośrodku (brak odpowiedniej liczny pracowników socjalnych oraz osoby kierującej jednostką), co skutkowało brakiem wnikliwej kontroli nad sporządzaną dokumentacją (sporządzaniem sprawozdań, wywiadów środowiskowych, gromadzeniem niezbędnej dokumentacji świadczeniobiorców, wydawaniem decyzji administracyjnych, itp.). Skutkiem jest nieprawidłowe wypełnianie dokumentacji i akt spraw, błędy w stosowaniu obowiązujących przepisów prawa, niepoprawne konstruowanie decyzji administracyjnych, niepoprawne i nieterminowe sporządzanie sprawozdań.

W wyniku poprzedniej kontroli kompleksowej przeprowadzonej w dniach 11-12 i 15 stycznia 2018 r. w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Będzinie (Znak sprawy: K-S1.431.1.1.2018.ML) działalność kontrolowanej jednostki oceniono negatywnie i wydano następujące zalecenia pokontrolne:

1. Zatrudnienie odpowiedniej liczby pracowników socjalnych, zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej- *zalecenie zostało zrealizowane*,
2. Racjonalne i zasadne ustalanie kwot zasiłków pieniężnych w ramach *wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*, adekwatnie do sytuacji rodzinnej i materialnej wnioskodawcy- *zalecenie zostało zrealizowane*,
3. Prawidłowe ustalanie odpłatności za sprawowane specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi – *zalecenie zostało zrealizowane*,
4. Ustalenie prawidłowej odpłatności za zrealizowane w kontrolowanym okresie specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz zwrot nadpłaconych przez klientów kwot – *zalecenie nie zostało zrealizowane*,
5. Terminowe sporządzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych, zgodnie z przepisami art. 107 ustawy o pomocy społecznej – *zalecenie zostało zrealizowane*,
6. Wydawanie decyzji administracyjnych o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia, z wyjątkiem decyzji o odmowie przyznania biletu kredytowanego oraz decyzji w sprawach cudzoziemców, po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego, zgodnie z przepisami art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. Ponadto prawidłowe i wyczerpujące ich wypełnianie, na zasadach określonych w rozporządzeniu w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego, jak również rzetelne kompletowanie, wypełnianie i sporządzanie pozostałej dokumentacji (wnioski, oświadczenia) – *zalecenie zostało zrealizowane*,
7. Przyznawanie świadczeń niepieniężnych (np. posiłki, schronienie, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi) z datą nie wcześniejszą niż data wydania decyzji, zgodnie z art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej - *zalecenie zostało zrealizowane*,
8. Udzielanie schronienia zgodnie z zasadami określonymi w art. 48a ust. 1 i 2 oraz art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. Przeprowadzanie wywiadów oraz zawieranie kontraktów socjalnych przed wydaniem decyzji w sprawie udzielenia pomocy w formie schronienia w schronisku dla bezdomnych. Przekazywanie świadczeń przyznanych w formie pieniężnej bezpośrednio osobie bezdomnej lub na konto osobiste świadczeniobiorcy – *zalecenie zostało zrealizowane*,
9. Wydawanie decyzji administracyjnych, dotyczących korzystania z usług środowiskowego domu samopomocy po wcześniejszym uzyskaniu informacji ŚDS o okresie, na jaki został przygotowany indywidualny plan postępowania wspierająco-aktywizującego dla uczestnika, zgodnie z § 7 ust. 7 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy – *zalecenie nie zostało zrealizowane*,
10. Prawidłowe konstruowanie decyzji administracyjnych, zgodnie z art. 107 i 108 Kpa – *zalecenie nie zostało zrealizowane*,

WZPS-3.431.7.1.2023.MK

11. Przestrzeganie art. 46 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1257 ze zm.) w zakresie doręczania decyzji – *zalecenie zostało zrealizowane.*

Ponadto w dniu 21 lipca 2021 r. w Ośrodku przeprowadzono kontrolę doraźną, w wyniku której działalność kontrolowanej jednostki oceniono pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości i wydano następujące zalecenia pokontrolne (Znak sprawy: ZPS -3.431.10.8.2021.ML):

jako zalecenie znaczące w zakresie zatrudnienia:

1. zatrudnienie w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Będzinie odpowiedniej liczby pracowników socjalnych, zgodnie z przepisami art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej – *zalecenie zostało zrealizowane,*

jako zalecenie znaczące w zakresie dokumentacji organizacyjnej jednostki:

1. podjęcie działań zmierzających do uaktualnienia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie – *zalecenie zostało zrealizowane.*

Na podstawie art. 130 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.), kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych – podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 12 000 zł.

Zgodnie z § 16 pkt 2 ust. 5 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020, poz. 2285), protokół kontroli zawiera ocenę skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta. W związku z powyższym działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie oceniono pozytywnie z uchybieniami.

Kontrolę odnotowano w Księżce kontroli Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie pod pozycją nr 2/2023.

Przed podpisaniem protokołu kontroli, w ciągu 7 dni od daty otrzymania go do podpisu, kontrolowany może zgłosić zastrzeżenia na piśmie co do jego treści. Odmowa podpisania protokołu powinna być poprzedzona złożeniem pisemnych wyjaśnień przyczyn odmowy, co nie stanowi przeszkód do wszczęcia postępowania pokontrolnego.

Protokół sporządzono w dniu 2 lutego 2024 r. w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron.

Właściwe podpisy na oryginale